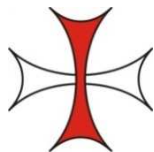

BULLETIN

Europese provincie van de Kruisheren

Nummer 8, oktober 2017

Van de Redactie

Het is herfst, het wordt kouder, de dagen donkerder. De bladeren vallen, de laatste bloemen verwelken. De natuur ademt dood en vergankelijkheid. Alles in de natuur verwijst ons naar de broosheid van ons leven hier op aarde. Tegen de tijd dat Bulletin in je handen valt, staan we voor het feest van Allerheiligen gevolgd door Allerzielen.

De lezingen van Allerheiligen spreken over toekomst, over de kracht van de liefde over de grens van de dood heen, over Gods belofte van eeuwig en gelukkig samenzijn met Hem. Is dat een vrome wens, een luchtspiegeling die ingaat tegen de werkelijkheid, een zoete troost na het heengaan van iemand van wie we houden? Neen, zegt Johannes in de eerste lezing (Apok.7,2-4.9-14), bij de troon van het lam zal zich een grote menigte verzamelen, die niemand tellen kan. Het is een visioen van Johannes waarin hij zijn geloof uitdrukt dat de mens geroepen is om te blijven leven in Gods liefde voor altijd.

En Jezus in het evangelie verkondigt in de zaligsprekingen een weg ten leven (Mt.5,1-12a). Jezus zegt in de zaligsprekingen dat God aan de kant staat van mensen die hun vertrouwen stellen in Hem, aan de kant van hen die leven om anderen gelukkig te maken. Dat kan niet gedoemd zijn om te sterven bij de dood, daarvoor is Gods liefde te groot. Voor God zijn mensen heilig, zegt Jezus in de zaligsprekingen, die elkaar tot troost, kracht en sterkte zijn, die rechtvaardig zijn, barmhartig, eerlijk, vergevingsgezind, zuiver van hart, die vrede en verzoening brengen. Die mensen, en dat zijn er méér dan de kalenderheiligen, mag je heilig noemen, ze helen, ze tillen de wereld op tot een betere wereld, ze zijn dragers van leven, waarover God zijn zegen geeft. Het zijn

mensen die God uitnodigt tot eeuwig leven, geborgen in zijn liefde.

Na Allerheiligen komt Allerzielen. Felix Timmermans verwoordt heel fijngevoelig in zijn dichtbundel *Adagio* de gevoelens van mensen in deze dagen. *"De blaadren rijzen door den stuggen nevel, er zijn geen klanken meer, er is geen lied, slechts in het dorre riet een vroom gepevel, nu komt de tijd dat men naar binnen ziet"*. Staande bij een graf ziet men naar binnen, beseft men de eindigheid van ons bestaan hier op aarde. Ook al leven wij in een maatschappij die de dood verbant naar de kliniekkamers en bejaardentehuizen en de kerkhoven plaatst buiten de bewoonde wereld; ook al leven wij in een maatschappij die genieting verkondigt, elke vorm van lijden probeert te weren en het geluk als een verkoopartikel aanbiedt ...we weten wel beter, we beseffen deze dagen meer dan anders dat de dood bij het leven hoort.

Felix Timmermans gaat verder in datzelfde gedicht en schrijft: *"het leven vlood en d'as blijft in onz'handen, 't verlangen stijgt om mede te vergaan, doch in de weemoed blijft één lichtje branden"*. Dat lichtje is het diep menselijk verlangen naar blijvend geluk, het geloof dat liefde in zich het diep verlangen draagt naar eeuwigheid, de dankbaarheid voor wat onze dierbare overledenen voor ons betekend hebben aan liefde, goedheid en steun. Dat lichtje is voor ons christenen het grote licht van de verrijzenis dat ons zegt: God is een God van liefde en daarom ook een trouwe God die ons niet prijsgeeft aan het graf maar ons roept tot blijvend gelukkig zijn bij Hem, bevrijd van angst en zorgen, omsloten in zijn liefdevolle armen.

Willy De Bolle osc

OVERWEGING

*Ga met ons God,
de lange weg
van onmacht en verdriet
naar kracht en opstanding.
Ga met ons die weg
die over sterven heen
naar onaantastbaar leven voert.
Duld onze vragen.
Erken ons verdriet.
Verzacht wat zo pijn doet.*

*En laat er ook licht zijn.
Blaas de gloed
van verlangen weer aan.
Dat er een morgen komt
die ons optilt.
Dat er een avond is
van vervulling,
van eeuwig weerzien
en thuis zijn met allen.*

Kris Gelaude

In memoriam cfr. Paul Delbrassine

door Pol Gorissen, o.s.c.

Op dinsdag avond 8 oktober (22.30 uur), overleed in onze kruisherengemeenschap in Hannut plots pater Paul Delbrassine, ten gevolge van een ernstige herseninfarct. Paul is 88 jaar geworden.

Cfr. Paul Delbrassine z.g.

Op 28 november 2016 had hij reeds een herseninfarct gehad, waardoor hij niet meer kon spreken, lezen of schrijven. Met hulp van logopedisten ging dat gelukkig wat beter de laatste tijd, al was hij soms nog beperkt. Hijzelf kon niet telefoneren, maar sinds enkele weken had iemand zijn nummer, en belde hem af en toe 's avonds. Dat was ook zo op die dinsdag, maar plots kwam er geen antwoord meer van Paul. Die persoon heeft dan broeder Gerard

verwittigd, en die vond Paul reeds buiten bewustzijn. De dokter en verpleegster zijn vlug gekomen, maar konden niet meer helpen. Wij waren allen bij hem, toen hij zachtjes overleden is.

Op donderdag en vrijdag was de begroeting en de gebedswake hier in onze kapel, en de rouwdienst was zaterdag 14 oktober in onze kerk bij het college, voorgedaan door onze overste Pierre Vandormael. Hij was novice bij pater Paul toen die in de periode van 1980-1988 novice-meester was voor de Franstaligen in Avin, een dorp in de buurt van Hannut. Pierre heeft die dienst afwisselend in het Frans en het Vlaams gedaan, want de familie van Paul is Vlaamstalig, maar er waren ook veel mensen uit de parochies van Runkst-Hasselt, waar Paul vele jaren pastoor is geweest. Paul werd begraven in een nieuw perceel van de kruisheren op het kerkhof van Hannut, naast pater Boly.

Omdat Paul de inspecteur zou worden van het onderwijs in het bisdom Bondo (Kongo), had hij na zijn priesterwijding vier jaar pedagogie gestudeerd aan de universiteit van Leuven. In zijn omgang met mensen, bijzonder met mensen die gekwetst waren door het leven, kon Paul steunen op

die soliede basis, maar dan met een groot en liefdevol hart, vol begrip voor het leed van mensen, maar ook gedragen door zijn geloof en gebed.

Moge hij van bij de Heer een steun blijven voor onze gemeenschap maar ook voor alle mensen die hij hier op aarde zo daadwerkelijk en liefdevol nabij was.

Het leven van Paul Delbrassine

door Joe Op de Kamp, o.s.c.

Paul Marcel Fernand Ghislain Delbrassine was afkomstig uit Wallonië; hij werd er op 25 januari 1929 geboren in het dorpje Stembert (Verviers ; provincie Luik). Als militair werd zijn vader gestationeerd in Diest. Daar maakte de jonge Paul kennis met de Kruisheren, bij wie hij in de zomer van 1946 intrad en op 28 augustus 1947 tijdelijk geprofest werd.

Aan het einde van zijn vormingsjaren werd hij op 25 juli 1953 te Diest priester gewijd door bisschop F.M. Blessing o.s.c., apostolisch vicaris van Bondo, samen met zijn klasgenoot Jan Gorissen († 08-04-2016) en met Kees Copraij († 12-09-2007). Hij behaalde in 1957 aan de Katholieke Universiteit te Leuven het licentiaat in de pedagogie en vertrok in oktober van dat jaar naar het apostolisch vicariaat Bondo om er in het katholiek onderwijs werkzaam te zijn.

Kort nadat de Belgische kolonie Kongo onafhankelijk was geworden kreeg Paul grote moeilijkheden met de nieuwe machthebbers in het gebied. Op zeker ogenblik moest hij ervoor vrezen dat hij geëxecuteerd zou worden. Zo heb ik zelf hem ooit horen zeggen. Toch bleef Paul tot midden 1964 in Kongo werken. Hij was op verlof in België toen de rebellie begin augustus 1964 de Oostprovincie bereikte. Na de moord op drieëntwintig medebroeders keerde hij niet meer naar Kongo terug.

Hij volgde in de zomer van 1965 confrater Theo de Jong op als pastor en administrator te Genenbos-Kwaadmechelen,

waar voordien nog verscheidene medebroeders uit de communiteit van Diest assistentie hadden verleend. Ook kreeg hij een deeltijdse betrekking als godsdienstleeraar.

In de loop van het jaar 1974 bracht Paul een lange tijd van bezinning door op de Faeröer-eilanden. Prior provinciaal Lambert Graus wist hem in 1976 te winnen voor het pastorale project van de Kruisheren te Runkst Hasselt. Behalve als pastoor van de parochie Sint Christoffel geraakte hij daar intens bezig met het begeleiden van mensen in moeilijkheden en met de charismatische vernieuwing.

Van 1986 tot 1993 fungeerde hij in het noviciaat voor Franssprekende kandidaten te Avin Hannut als eerste novicemeester en rector. Dan keerde hij naar Hasselt terug om er confrater Jan Overbeek op te volgen als pastoor van de H. Kruisparochie. Hij bleef daar actief tot de Kruisheren Hasselt verlieten, verhuisde dan – voorlopig – naar

Diest en vervoegde uiteindelijk de community te Hannut. Tijdens een telefoongesprek trof hem daar dinsdagavond de fatale aanval die hem kort daarna deed bezwijken, omringd door zijn medebroeders huisgenoten.

Wanneer ik zo Pauls grenzeloos ter beschikking staan van mensen en zijn drukke leven onder ogen zie, kan ik me niet voorstellen dat hij met "eeuwige rust" terecht zal komen. Daarom: "Vivas in Christo!" — "Beste Paul, *lééf nu* in Christus!"

Nieuws uit Nederland

door Joe Op de Kamp, o.s.c.

In de vorige aflevering van Bulletin bemerkte ik op pagina 7 liefst twee foto's die onze huisgemeenschap betreffen. Eén is er ondertiteld met: "Samen op stap:...". Waarom het gebeurd is, weet ik niet, maar in mijn vorig bericht heb ik niet vermeld dat we op vrijdag 21 juli een volle dag, van de openingstijd tot het sluitingsuur over het uitgestrekte terrein van het 'Openluchtmuseum Nederland' te Arnhem zijn getrokken. Persoonlijk vond ik het hoog interessant, vaak ook tot meeleven bewegend, wanneer ik zag hoe mensen hier in vorige eeuwen geleefd en gewoet hebben. Verder beleefde ik vele momenten van herkenning toen ik langs de beelden en voorwerpen die uit de tijd van na de Tweede Wereldoorlog stamden.

Uit in de open lucht

Uit de dagen die verstreken zijn sinds midden september kan ik me haast geen markante gebeurtenissen herinneren. De prior

provinciaal en de confraters Roger Janssen en Mbusa Machozi Olivier keerden in de voormiddag van donderdag 28 september in Sint Agatha terug na verblijf in Kongo.

Vier leden van het franciscaans milieuproject bereikten in de namiddag van vrijdag 6 oktober Sint Agatha, waar ze later verblijf zullen nemen in de zuidvleugel van het klooster. Tot deze vleugel gerenoveerd zal zijn hebben ze onderkomen gevonden in het appartement op het gelijkvloers van de westvleugel en in het huisje dat deel uitmaakt van het poortgebouw. Ze werden geestdriftig verwelkomd door directie en medewerkers van de stichtingen 'Sint Aegten' en 'Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven'. Wij, kruisheren, hebben het gebeuren eerder nuchter waargenomen.

Intussen is de provinciale administratie verhuisd van het gelijkvloers in de zuidvleugel naar de eerste verdieping van de oostvleugel. Verleden woensdag (11) of donderdag (12 oktober) hebben we langs onze kant de verbinding van zuid en oost definitief afgesloten. Financieel is zo de last op onze woongemeenschap een stuk verlicht.

De prior provinciaal verblijft, met confrater Roger Janssen, van zondag 15 tot 22 oktober te Rome. Daar daagt in de tweede helft van de week de uitgebreide Generale Raad. Vooraf nemen zij deel aan de bij-

eenkomst waarin de studie van 'Zielinski Companies' over het zo genoemde "global fund" van de Orde wordt gepresenteerd.

Mijn oude vertrouwde laptop (10 dienst-jaren) heeft het vóór twee weken laten afweten en de nieuwe is nog niet helemaal

gebruiksklaar. Zodoende kan ik voor het ogenblik het e-mailbericht van Pierre Paul Walraet over de presentatie van die studie nog niet raadplegen en u correct informeren over wat er zich dezer dagen in de omgeving van Rome gaat afspelen.

Nieuws uit Maaseik

door Huub Wagemans, o.s.c.

Na een deugddoende vakantietijd, door elke medebroeder op zijn eigen wijze beleefd, kwam haast ongemerkt het gewone leven weer op gang. Zo stond het huis weer klaar als locatie voor allerlei vergaderingen en ontmoetingen.

Op maandag 2 oktober vergaderde het provinciaal bestuur met de 'filii provincialis' hier te Maaseik.

In de latere namiddag van die dag kwam de redactieploeg van Kruis en Wereld samen om het laatste nummer van deze jaargang in de steigers te zetten.

Confrater Bernhard Leisenheimer, rector van het Dominicanessenklooster te Rieste (D), maakte van de vergadering van de 'filii' gebruik om er enkele dagen Maaseik aan vast te knopen. "Toen God in Frankrijk leefde, was Maaseik zijn buitenverblijf": goed gekozen dus, Bernhard! Zo had hij o.a. royaal de gelegenheid zijn hart op te halen bij het schouwen van het vele 'schoone' in onze kerk en het, mét zijn kijk, foto-

grafisch te inventariseren. Dit schouwen ging verder bij het bezoek aan ons vroegere klooster, nu exclusief hotel, te Maastricht. Een extra vriendelijk onthaal en gelijkaardige rondleiding maakte dit eerste bezoek voor hem aan deze voor ons kruisheren historische plek bijzonder.

In de namiddag van 4 oktober kwamen de leden van de herstructureringscommissie hier vergaderen.

Deze week was ook Michel Collart bij ons te gast, al jaren een trouwe bezoeker. Michel was er om zijn 'polyvalente' werkzaamheden in de archieven te hervatten. Op geregelde tijden zal Michel dus ook dit werkjaar te Maaseik verblijven.

Vanuit Rome kregen we op donderdag 5 oktober bezoek van Johannes Berchmans Rosaryanto, raadslid van de magister generaal. Rosa, zijn doordeweekse naam, werkte in enkele dagen een eigen programma af van gesprek en ontmoeting.

Nieuws uit Hannut

door Pol Gorissen, o.s.c.

Zoals het andere jaren gebeurde hebben we ook dit jaar in september en begin oktober verschillende groepen studenten van het 3^e en 4^e jaar middelbaar onderwijs op bezoek gehad, voor een soort 'doe-dag' om elkaar beter te leren kennen. De dagen worden geleid door enkele mensen van een groep pastorale werkers voor het onder-

wijs, gevestigd in Luik. Meestal was het droog weer, zodat ze ook konden profiteren van het park bij ons klooster.

Op 17 september vierde onze Kongolese confrater Aristide zijn 41^e verjaardag. Een paar dagen eerder had hij in Louvain-La-Neuve deelgenomen aan de opening van het academisch jaar. In oktober zal hij

een gedeelte van zijn doctoraalstudie in Bijbelwetenschappen verdedigen; deze studie handelt over de Kleine Profeten.

Cfr. Aristide, de kokkin, cfr. Anselme

Op 18 september was hier een samenkomst van de Vlaamse verantwoordelijken van de groep 'Kleine Zielen' in de kerkgemeenschap, onder leiding van confrater Patrick (bisschoppelijk vicaris voor de kloosterlingen en gebedsgroepen) en van de priester Marcel, die in Chèvremont deze actie leidt. Pater Marcel komt regelmatig enkele dagen bij ons logeren.

Op zondag 8 oktober kregen we bezoek van pater Paul Hanson, Scheutist; hij was gedurende 26 jaar missionaris in Ha-

iti, en werkte later gedurende 17 jaar in parochies van Waals Brabant (alhoewel hij Vlaming is). Sinds een paar maanden woont hij in Villers-Le-Peuplier, een dorp in de buurt van Hannut. Hij engageert zich niet in de pastoraal van de dorpen, maar werd benoemd tot aalmoezenier van 'Les gens du voyage' of foorreizigers [kermisexploitanten] en anderen die zich regelmatig verplaatsen met hun caravan.

's Namiddags gingen Patrick en broeder Gerard (samen met onze geburen, de zusters) naar Luik voor de plechtige installatie van een groepje Burundese Clarissen te Cornillon in Luik. Cornillon was gedurende een eeuw het bekende klooster van de zusters Karmelietessen, maar vanwege hun beperkt aantal hadden zij recent dit klooster verlaten. De Burundese Clarissen woonden eerst in hun klooster in Hannut, waar wij nu wonen. Sinds 2003 wonen zij in een grote pastorie in Avernas-Le-Bauduin, een klein dorp vlak bij Hannut. De helft van hun groep (vijf of zes) is nu in Luik gaan wonen, de andere helft blijft in de pastorie van Avernas-Le-Bauduin.

Spijtig genoeg is er ook droevig nieuws uit onze gemeenschap door het overlijden van onze medebroeder Paul Delbrassine. Daarover kunt u elders in dit Bulletin lezen.

De bijeenkomst van in- en ex-kruisheren

Enkele impressies van 16.09.2017

door Martien Jilesen

Om 10.30 uur op zaterdag 16.09.2017 waren we met zeven personen bijeen in mijn appartement op De Cour 18 in Uden, te weten: Henk van Breukelen, Piet Dekker, Jaap Ditters, Joop Waldram, Piet Ruigrok, Hans Nieuwkamp en ondergetekende Martien Jilesen.

Na een kopje koffie begonnen we al gauw het gesprek over: "wat houdt jou nu -de laatste tijd- bezig?"

Piet Ruijgrok vertelde over het project van zijn biljartclub in Tilburg: het bezoeken van eenzame en arme mensen in de wijk. Hij vertelde heel enthousiast daarover en

schetste ook de achtergrond van de vele armen in Tilburg.

Hans Nieuwkamp berichtte over zijn vele activiteiten op huishoudelijk (zelfverzorging), sociaal en pastoraal gebied. Aan zijn scores bij de wekelijkse biljartpartij kon hij aflezen, dat hij af en toe te veel activiteiten op zijn bordje geladen had. Hij zegt ook dat het contact met de orde en dus de medebroeders steeds geringer wordt.

Piet Dekker is dagelijks bezig met de mantelzorg en de regeling van de mantelzorg voor zijn vrouw Rita, die geheel op hulp is aangewezen. Hij heeft nog vele activiteiten bij verenigingen en projecten en overweegt of en wat hij moet afgeven. De laatste weken is hij ook in onderzoek en behandeling bij de cardioloog wegens hartklachten.

Henk van Breukelen maakt zich zorgen over zijn volwassen zoon, die op sociaal en economisch gebied een negatieve fase of ontwikkeling doormaakt. Maar wat hem het meest bezig houdt is een soort campagne vanuit de leiding van Topas (combinatie van zorginstellingen in Leiden) tegen zijn positie als geestelijk verzorger. Daarbij wordt ook het bisdom en de plaatselijke kerk door deze leiding ingeschakeld. Er wordt, vanuit zijn collega's ondersteund, door zijn advocaat een proces tegen de voorgangswijze gevoerd.

De inbreng van Henk werd onderbroken door de gezamenlijke maaltijd met een aantal Udense kruisheren in het restaurant van St. Jan. Bij dit samentreffen ging het heel levendig en hartelijk toe. Veel herinneringen aan vroeger werden uitgewisseld.

Na het middagmaal werden onze gesprekken voortgezet. Joop Waldram vertelde over zijn lichamelijke handicap, een soort neurologische storing aan zijn voetspieren, die regelmatig terug komt. Daar-

door moet hij altijd in contact kunnen zijn met hulp en is hij erg gehinderd in het lopen. In zijn nieuw appartement in Rotterdam Blijdorp kan hij nauwelijks contact maken met zijn buurtbewoners. Hij is daar erg alleen en af en toe ook eenzaam, kan van de andere kant ook goed alleen zijn.

Jaap Ditters heeft weinig contact met de gemeente en de parochie in Boxmeer, waar hij nu woont. Zijn vrouw Diny heeft daar door haar afkomst uit het land van Cuyk veel meer contacten. Jaap heeft de laatste tijd zich erg geïrriteerd aan de gebeurtenissen in Puiflijk, waar zijn neef actief is en waar het bisdom de kerk wil sluiten, terwijl de parochie een plan heeft opgesteld voor financiering tot behoud van de eigen kerk. Jaap heeft daarover schriftelijk contact opgenomen met het bisdom, maar kreeg op zijn bezwaren tegen die kerk sluiting een negatief antwoord.

Tot slot heb ik, Martien, wat vertelt over wat me nu bezig houdt: mijn streven om iets meer te ervaren en te beleven van die onzichtbare dimensie in het leven, die ik God noem. Mijn poging daartoe bestaat in: een dagelijkse meditatie over teksten en commentaren op Meister Eckhart en mijn bezig zijn in mijn geloofsgesprekken in Duitsland met de levens en de teksten van mystici (vrouwen en mannen) in de loop van de geschiedenis van de kerk.

Tussendoor werd door velen gezegd dat ze erg dankbaar zijn voor de tijd bij de kruisheren in die zin: zonder die tijd zouden ze niet geworden zijn wat ze nu zijn.

Daarmee was het al half vier geworden en hebben we de bijeenkomst afgesloten met de wens om het volgend jaar weer bij elkaar te komen.

Overzicht van het werk op de missieprocuur

door Herry Sailan, o.s.c. en Olivier Mbusa, o.s.c.

In het eerste nummer van het kruisherentijdschrift Kruis & Wereld van het jaar 2017 staat een bijdrage over de missieprocuur van de kruisheren in St. Agatha. Er is maar weinig bekend over het werk dat daar gebeurt. Wie zijn wij? Wat doen wij? Voor wie werken wij? In de volgende afleveringen van Bulletin hopen wij regelmatig uit te weiden over onze activiteiten.

De missieprocuur, met zetel in de kruisherengemeenschap van St. Agatha, is een gevolg van de beslissingen van het generaal kapittel van 2009 in Pratista in Indonesië. Om de toekomst van het religieuze leven van de kruisheren wereldwijd veilig te stellen, drong de noodzaak zich op om de reeds aanwezige steun aan de missie en het apostolaat van de kruisheren te intensifiëren. De kruisheren in Europa en in de Verenigde Staten hebben steeds de steun gekregen van families, vrienden en wel-doeners voor het missiewerk. Om die samenwerking te bestendigen en te versterken heeft het provinciaal kapittel van de Europese provincie van de kruisheren in 2013 beslist om een beroep te doen op twee kruisheren, de eerste uit de provincie in Indonesië en de tweede uit de pro-provincie in Afrika.

In de voorbije decennia werkten de Belgische en Nederlandse missieprocuren ieder afzonderlijk, rekening houdend met de samenstelling en het aantal actieve confraters in de Europese kruisherenprovincie. Nog steeds ondervinden de kruisheren de medewerking van lokale gemeenschappen, die hun steun blijven aanbieden voor de projecten van de kruisheren in de territoria die vroeger de missiegebieden werden genoemd.

Ieder jaar worden activiteiten georganiseerd, nu hier dan daar, om de missiepastoraal van de kruisheren te ondersteunen. In Maaseik, in de maand oktober, bij gelegenheid van missiezondag, presenteert de missieprocuur projecten ten gunste van de kruisherenmissie in Indonesië en in Congo. In Uden kent men al verscheidene jaren een solidariteitsactie gedurende de advent en de vasten ten bate van de kruisherenmissies. De giften, die de missieprocuur er ontvangt, zijn bestemd voor diverse pastorale projecten, o.a. pastoraal van de straatkinderen in Kinshasa, ondersteuning van de inspanningen van ouders bij de verbetering van onderwijsstructuren, bijstand aan mensen die geen ziekteverzekering hebben (in poliklinieken en zorgcentra), maar ook om plaatselijke initiatieven voor ontwikkeling te ondersteunen in Indonesië en in Congo.

Missionair bewustzijn tijdens liturgie

In juni 2017 waren Herry Sailan, Joe Op de kamp en Olivier Mbusa in Wuppertal om de kinderen van de Sint-Laurentius-school aan te moedigen die enthousiast een mars organiseerden om financiële steun te kunnen verlenen aan het project van straatkinderen in het Centre Mboka Bolingani in Kinshasa. Deze activiteit werd mogelijk gemaakt door de medewerking van dhr. Jürgen Staßen, kruisheer Chris Aarts, de directeur van de school, de onderwijzers en

andere vrijwilligers. Bij het hernemen van de lessen in de maand september werden activiteiten georganiseerd in een andere school van Wuppertal.

Missieanimatie met scholen

De middelbare school Lusuli in Butembo in Noord-Kivu heeft de fraaie som van 300 euro ontvangen dankzij de vastenactie van het voorbije jaar, mede dankzij de solidariteit van inwoners uit Uden om de afwerking van een klaslokaal voor dertig leerlingen te faciliteren. De missieprocurer zal de nodige informatie doorspelen, waaronder een financieel rapport en een korte samenvatting van het verloop van de werkzaamheden.

We hopen u regelmatig op de hoogte te kunnen houden van de activiteiten van de missieprocurer. Heeft u vragen over de werkzaamheden en de projecten van de missieprocurer in St. Agatha? Stel ze gerust. U kunt zich wenden tot missieprocurer @kruisheren.eu of telefoneren naar +31 485 319 283.

Nieuws uit Uden

door Bert van de Ven, o.s.c.

Van enkelen van ons hier heb ik vernomen dat men het weinig op prijs stelt dat ik zo uitvoerig informatie geef over mijn medebroeders-kruisheren hier in Uden. Die kritiek komt wel op het juiste moment, vind ik, want anders zou ik wellicht te veel in herhaling gaan vervallen. Overigens, ik krijg van anderen die ook nauw bij ons betrokken zijn, juist positieve reacties, lovende woorden van waardering en aanmoediging voor deze manier van berichtgeving. Iemand dankte me daarvoor en voegde eraan toe: "Daar kunnen andere medebroeders, elders in de wereld, wellicht hun voordeel mee doen, want ook bij hen spelen dit soort zaken".

Terugkomend op de critici, volgens hen zou ik mezelf ('mooi') buiten schot houden. Dat is zeker niet mijn bedoeling! Als je ver-

schillende nummers van de lopende jaargang van dit Bulletin er nog eens op na slaat, kom je wellicht tot een zelfde bevinding. Ook in beeld verschuil ik me niet; zie maar die foto in het juni-nummer van dit jaar, waar ik samen met confrater Jan van Doren en mijn broer Jan op sta. De foto is misschien niet heel duidelijk, maar als je goed kijkt heb ik een wandelstok in mijn hand. Ik had die stok buiten beeld kunnen laten, maar daar heb ik niet eens aan gedacht. Waarom zou ik?! ... Sommigen zeggen mij: "Met zo'n wandelstok lijkt je wel 'n oud mannetje". Nou en... wat is daar mis mee? Ik ben nu net 81 jaar oud, en dat is toch gewoon oud, ook al ben ik in mijn naaste familie de jongste in een rij van 10 tachtigers (waarvan 2 broers, 3 zussen, 1 schoonzus en 3 schoonbroers/zwagers).

Ik heb geen behoefte om te ontkennen dat ik, wereldwijd gezien, al enkele jaren in 'blessure tijd' (of 'extra time') leef. Het ligt dan voor de hand dat ik me soms serieus afvraag: "wordt het niet tijd dat ik het veld ruim voor de jongere generaties, gezien de 'ecologische voetafdruk' die ik ondanks mijn relatief sobere levensstijl toch ook heb?" Ik ben het leven nog niet moe hoor, en best dankbaar voor elke dag die me gegeven wordt; met een vrij goede gezondheid nog, zodat ik redelijk normaal meen te kunnen functioneren.

Cfr. Koos Boets, Carla, cfr. Bert van de Ven

Heel plotseling en onverwacht zou mijn levenssituatie zomaar drastisch kunnen veranderen, bij voorbeeld door een (verkeers)-ongeluk of nieuwe gezondheidsproblemen met een heel slechte prognose, zoals o.a. ALS-patiënten te horen krijgen. Ik hoef daarvan echter niet overstuur te raken of me tekort gedaan te voelen. Ik heb mijn aandeel in het goede van dit ondermaanse leven al ruimschoots ontvangen. Dan komt het verder aan op aanvaarding van wat het leven nog brengt aan wel en wee, met de nadruk dan op het 'wee' wellicht.

Ik hoop met zo'n mentale instelling mijn laatste levensfase te kunnen blijven zien en beleven. In mijn officiële wilsverklaring voor die laatste levensfase geef ik dan ook uitdrukkelijk te kennen dat ik niet verwacht dat men met kunst- en vliegwerk nog probeert mijn leven te laten voortduren. Evenmin

verwacht ik dat men mij nog gaat reanimeren als die kritieke situatie zich voordoet, en zeker niet wanneer mijn kwaliteit van leven in mentaal opzicht serieus minder geworden zou zijn.

Nu nog even over mijn huidige gezondheidssituatie. Mijn voornaamste handicap is een evenwichtsprobleem, vandaar dus die wandelstok. Met de Trap-in-fietstocht van dit jaar hier in Uden kon ik het echt wel vergeten daaraan gewoon deel te nemen. Ik zou in de menigte fietsers een gevaar hebben betekend voor anderen (en voor mezelf). Gelukkig kan ik op eigen gelegenheid en in mijn eigen tempo nog wel fietsen, steeds met een elektrisch aangedreven fiets; ik heb geen andere. Wel moet ik dan behoedzaam te werk gaan, vooral bij het afstappen; mijn voet rechts en links meteen naast de pedaal op de grond zetten zodat ik die fiets nog steeds tussen mijn benen heb. Als ik meteen naar één kant van mijn fiets probeer af te stappen, val ik bijna zeker om, met fiets en al; niet goed voor die fiets, ook niet voor mijn kleren, en voor mijzelf....? Geen probleem wellicht; ik ben met mijn geringe lengte vlug bij de grond en de zwaartekracht heeft maar weinig vat op je, als je net boven de 50 kilo weegt.

Ook als voorganger in 'n liturgieviering ervaar ik mijn beperking door die 'on-evenwichtigheid' (natuurlijk alleen maar in letterlijke zin te verstaan, toch!?). Hoe dan ook, ik ga er meer bij zitten dan voorheen. Bij het communie uitreiken en tijdens het rondgaan onder de aanwezigen bij de vredeswens laat ik dat werk, dat functioneren graag en van harte aan anderen over. (Ikzelf hoor dan maar even bij de 'gezetene' burgerij.)

Waar komt dat evenwichtsprobleem vandaan, waardoor wordt het veroorzaakt?

Zit het 'tussen de oren' of eerder misschien **in** de oren? Bij dit laatste spreekt men van 'draaiduizeligheid'. Dan zou de remedie zijn: liggend je ene oor tegen je hoofdkussen laten vallen, enkele keren achter elkaar. Daarna je andere oor ook zo. Daardoor moet zogezegd 'het balletje op zijn plek vallen' bij je evenwichtsorgaan in je oren. Maar bij mij werkt dat helaas niet. Zou het dan in mijn hersenen kunnen zitten, en een beetje hersenschudding de oplossing kunnen zijn; de methode: 'schudden voor het gebruik'? Och ja, er valt mee te leven, het valt wel mee en het bevalt me niet eens zo slecht!

*Cfrs. Jan van de Ven, Rein Vaanhold
en Marcel Smits*

Enkele data en gebeurtenissen in onze kruisherengemeenschap in Uden in de periode van 16 september tot 15 oktober:

Op donderdag 28 oktober hadden we ons maandelijkse Conventsoverleg, van 16.00 – 17.30 uur, met 8 aanwezigen. Vier van onze groep van 12 leden waren dus verhinderd. Acht van de 12 is toch een ruime meerderheid van precies twee derde. (In het parlement in Den Haag zouden ze daar jaloers op zijn!) Voornaamste agendapunt was onze vrijetijdsbesteding. Ieder was uitgenodigd om te vertellen hoe hij invulling geeft aan de 'vele vrije tijd', die vrij is gekomen na het wegvallen van het werk. Dit thema gaf ruim voldoende aanleiding voor een inhoudsrijke inbreng van ieder

van ons. Mij werd duidelijk dat het een heel breed onderwerp is en dat de term 'vrije tijd' heel verschillend verstaan en ingevuld kan worden.

Persoonlijk vind ik heel wat van mijn tijdsinvulling niet zozeer 'vrij' als wel 'gemeenschapsgebonden', namelijk bepaald door deelname aan de mantelzorg in de ruime zin van het woord voor (een aantal mensen van) onze gemeenschap. Gelukkig nemen ook mijn medebroeders in bepaalde mate daaraan deel. Ieder doet wat hij kan of wat hem (met een kritische instelling) goed dunkt. Maar toch... ik ken niet het 'probleem' van de 'vele vrije tijd'. Juist omgekeerd, ik kom veel vrije tijd tekort. Ik kom niet toe aan een aantal bezigheden en/of hobby's die me goed zouden doen; ik kan er zo een tiental of meer opnoemen. Ach ja, dat denk en zeg ik nu wel, maar dat is uitgaande van mijn huidige conditie in fysiek en mentaal opzicht. Die kan natuurlijk ook gauw anders en minder worden, en daarmee wellicht ook de mogelijkheid om mijn vrije tijd zinvol en aangenaam in te vullen. Wat een zegen, als je die last niet hoeft te dragen!

Cfr. Frans Dortmans, gefeliciteerd!

Op 4 oktober is onze medebroeder Frans Dortmans 87 jaar geworden. Op de dag zelf heeft Frans dat natuurlijk allereerst gevierd met zijn 3 broers en 3 zussen plus de aangetrouwde familie. Evenals vorig jaar gebeurde dat in de namiddag van 14.00 – 19.00 uur in de mooie tuinkamer van ons voormalige kruisherenklooster. Als oudste van een gezin van (indertijd) 10 kinderen heeft die verjaardag van Frans elk jaar een speciale betekenis.

Als oudste is en blijft Frans voor hen allen toch het lichtend voorbeeld, al zou Frans graag ook gezien en aanvaard worden als een voorbeeld in religieus en spiritueel opzicht. Hoe dan ook, de sfeer was goed en de stemming zat er goed in. Op het einde van dit familiaal samenzijn heeft Frans dan ook allen heel hartelijk bedankt en uitgesproken dat deze zo vertrouwde en warme familieband veel voor hem betekent en hem ook deze middag weer echt deugd gedaan heeft. Rein Vaanhold en ik zijn ook bij het laatste gedeelte van dit aangenaam samenzijn aanwezig geweest. Daags erna, op donderdag 5 oktober hebben we als kruisherengemeenschap naar gewoonte om 10.00 uur Frans zijn verjaardag, samen met onze mantelzorgers in huize Sint Jan rustig en goed gevierd met koffie/thee en een lekker stuk gebak.

Samen aan de taart

Een paar dagen later, weer feest: in het weekend van 7 en 8 oktober vierden onze mantelzorger Carla en haar man Bennie

van der Heijden hun 25-jarig huwelijksfeest, samen met hun 2 zoons (echte tieners nog) en hun familie, vrienden en kennissen. Daarna, op maandag 9 oktober, wilden Carla en haar man Bennie om hun feest compleet te maken ook ons kruisheren alle twaalf laten delen in hun feestvreugde. Vanaf 10.30 uur waren we bij hen thuis welkom in de feesttent en hun ruime woonkamer voor een feestelijke ontvangst, allereerst met koffie/thee en gebak, daarna met een drankje naar keuze en diverse hapjes, om tenslotte tussen 12.30 – 13.30 uur mooi af te ronden met een heerlijk (hoofdzakelijk) koud buffet.

Drie van ons waren verhinderd, zodat we nog met 9 man daaraan hebben kunnen deelnemen. Drie van die 9 gingen op eigen gelegenheid daarheen, en de zes anderen, waaronder ook ik, werden met een speciaal busje van huize Sint Jan daar naartoe gebracht. Ook Ton Lafeber mocht niet ontbreken, vond men. Geen probleem, hij werd zittend in zijn rolstoel zo van achteren het busje ingereden, en hij heeft heel die zitting van ca. 4 uur (heen- en terugreis meegerekend) uitstekend doorstaan.

Dat busritje van een goeie 20 minuten gaf ons (mij in elk geval toch) echt het gevoel van een uitstapje te maken, helemaal tot de grens der aarde ... van de grond van Uden. Ja, Carla en haar gezin wonen daar echt op een soort 'Drielandenpunt', precies op de grens van Uden (Volkel), Boekel en Erp. Hun adres hoort bij Boekel, maar zij zijn veel meer georiënteerd op Erp, en natuurlijk ook op Uden.

Ik heb goed opgelet welke route het busje volgde; op de fiets volg je natuurlijk een andere, simpelere en kortere route, die je meer het aangename gevoel geeft van het oude Uden van vroeger. Echt fijn en bijzonder! Waarmee ik maar gezegd wil

hebben dat ik me hier in Uden toch behoorlijk goed thuis voel. Mooi om voor deze keer hiermee te eindigen.

Tot 'weer eens!', tegen de tijd (van de komst) van Sinterklaas en zijn veelkleurige Pieten (en Mieten)!!

Het gezondheidscentrum van de Sint Laurentiusparochie in Bandung

door Fons Bogaartz osc

Missieprocuur

Na de dood van Harry Leermakers is de Missieprocuur van de Kruisheren eigenlijk een beetje ondergesneeuwd geraakt. Inmiddels zijn twee nieuwe missieprocurators aangesteld: Olivier Mbusa uit Congo en Herry Saillan uit Indonesië. Samen met enkele anderen wordt de draad weer opgepakt.

Een aantal kruisheren zijn inmiddels met pensioen of overleden, maar hun werk wordt nog steeds voortgezet. Zo zijn er een tiental projecten, die nog steeds door draaien, zij het, soms met de grootste (financiële) moeite. In de komende Bulletins wordt aandacht gevraagd voor die projecten, met name in Indonesië en Congo.

Omdat kruisheer Fons Bogaartz toevallig deze zomer in Nederland was, mag hij het spits afbijten over zijn project in Bandung (Indonesië).

Het gezondheidscentrum

Het gezondheidscentrum achter de Laurentius kerk in Bandung bestaat sinds 2001. Het begon allemaal met het erkennen van de situatie waarin de katholieke Kerk zich bevond in die dagen, in het bijzonder in Bandung. We waren een buitenbeentje in de maatschappij. Wij waren de rijken, degenen die gemakkelijk voorzieningen verkregen o.m. op onderwijs- en medisch gebied; wij trokken ons weinig aan van de vele minder bedeelden in de maatschappij, etc. Zo zag men ons. Het irriteerde ons dat men ons zó zag. Wij zijn anders maar we

kwamen niet anders over. Aan die negatieve indruk wilden wij wat gaan doen. En toen ontstond de "Yayasan Peduli Masyarakat", de "stichting die zich bekommert om de maatschappij".

Deskundige zorg

De oprichting

Een groepje parochianen kwam regelmatig bij elkaar om ideeën te ontwikkelen en plannen te maken; een ander groepje ging een fonds opbouwen, "Dana Abadi" geheten, om straks plannen uit te kunnen voeren. Dat was in de jaren 1998-1999. Het eerste project was een gezondheidscentrum (Tegenwoordig heet dat centrum "Klinik Pratama Santo Laurentius") omdat daar grote behoefte aan was. Vele armen kregen nauwelijks medische verzorging, en dát vlakbij die "rijke kerk". In de kampung achter de kerk hebben we een leegstaande garage gehuurd, opgeknapt en omgetoverd tot een ruimte die min of meer aan de eisen van een gezondheidscentrum voldeed. Intussen deed de stichting een oproep (o.a. via de "preekstoel") aan artsen in- of buiten de parochie om op een zondag bij elkaar te komen en samen over dat centrum te pra-

ten en te discussiëren. Op die uitnodiging gingen 54 dokters/specialisten in en zij kwamen tot de conclusie: daar moet geholpen worden! Met de nadruk op *helpen* want men was het er over eens dat zij gratis de zieken van de kampung zouden behandelen.

Vrijwilligers

Van de 54 dokters werkten aanvankelijk een kleine 30 dokters om beurten in ons centrum (N.B. Nu werken er 15 artsen, om beurten of samen, vooral jongeren die zeer gemotiveerd zijn). Daarnaast trok de stichting twee verpleegsters aan en een groep vrijwilligers/sters om voor de administratie, medicijnen, beveiliging, schoonhouden etc. te zorgen. Dat werd een groep van zo'n 45 mensen die om beurten hun diensten verleenden. Ook moest er gezorgd worden voor de toestemming van het Ministerie van Gezondheid wat niet zo gemakkelijk was. Uiteindelijk konden we beginnen; jaaaa, daar in die garage. Aanvankelijk was het wel even wennen voor de mensen (bijna 100% niet-katholiek) om daar in dat *katholieke* gezondheidscentrum te worden behandeld, maar al heel gauw was die schuchterheid verdwenen en liep het letterlijk storm om de simpele reden: men betaalde slechts 5000 rupiah (€ 0,30) "all in".

Buiten de kliniek betaalde men toen, alleen al voor de arts, 50.000 rupiah (€ 30,00). In het centrum werd men goed behandeld, er werd steeds een anamnese gemaakt, men kreeg prima medicijnen, het was er altijd schoon, en het centrum was 's morgens en 's middags open. We kregen 100, 120, 130 patiënten per dag, van overal vandaan; handenvol werk dus. Ook waren de mensen verrast dat op drukke dagen ('s maandags bijv.) er altijd twee of

drie dokters aanwezig waren (en dat is nu nóg zo!).

Zorg voor allen

Financiële tekorten

Financieel was het een slecht lopende zaak... alleen maar rode cijfers, deficit (tekort aan geld). Elke maand hetzelfde liedje. Dat wisten we van de voren. We waren er voor de armen, en niet om geld te verdienen voor onszelf. Maar..... steeds weer waren er ook engelen van goedheid die de "gaten stopten". We kwamen er altijd weer uit, tot nu toe. Intussen hebben we een gebouwtje kunnen neerzetten dat méér aan de eisen voldoet. Twee verdiepingen: beneden 3 behandelkamers, een (te kleine) ruimte voor de wachtenden, een apotheek, ruimte voor de administratie, kasten om anamneses in te bewaren, en een kleine ruimte voor dokter, verpleegster, vrijwilliger, om even uit te kunnen blazen en een hapje te eten. Op de eerste verdieping een vergaderruimte, en een kantoortje voor "geldlenen", bedoeld voor kleine handelaars die langs de weg zeulen met olie (om te koken), krupuk, bezems, huishoudartikelen etc. Met lage rente konden ze geldlenen, maar wel elke week iets terug betalen. Dat kantoortje heeft vele jaren zeer goede diensten bewezen.

Nieuwe ontwikkelingen

Precies aan de overkant van dit gezondheidscentrum heeft de stichting een ander

gebouwtje neergezet, met de naam "Penyaluran Pelatihan Tenaga Kerja", PPTK, een plaats waar werkzoekenden werk kunnen vinden (er zijn contacten geschapen met honderden winkels, kantoren en fabrieken), en ook een praktische en mentale training krijgen met de hoop dat het goede werknemers worden. Daarnaast worden in dat gebouw ook cursussen geven in lassen, naaien/haken/breien, computer-cursussen, taallessen, begeleiding van kinderen bij hun huiswerk, cursus in het bijstaan/verplegen van ouden van dagen etc. Ook de buurt maakt gebruik van dit gebouwtje om er te vergaderen. Dit allemaal op de eerste verdieping. Op de begane grond werken de tandartsen, een acupuncturist, en er is een opslagplaats voor levensmiddelen die we met veel korting "verkopen" aan mensen die het echt nodig hebben. Dat gaat altijd in samenwerking met de plaatselijke regeringshoofden in de kampungs van de parochie. Ook hier natuurlijk alleen maar "deficit", maar er zijn overal ter wereld engelen die net op tijd in de bres springen zodat we "hen" niet met lege handen naar huis hoeven te sturen, de zieken, de armen, de vele jonge werkelozen e.a.

De Klinik Pratama Santo Laurentius, oftewel het gezondheidscentrum voldoet nog steeds aan een grote, reële behoefte in de maatschappij. Zo ook de Penyaluren Pelatihan Tenaga Kerja, PPTK. Beide zijn dus de zorg van de Yayasan Peduli Masyarakat, de stichting die zich bekommert om de maatschappij. Misschien hebben de mensen intussen hun kijk op de katholieke Kerk een beetje bijgesteld. Als het aan mij ligt: Hopelijk kan de stichting nog heel lang zijn zeer verdienstelijk werk blijven voortzetten, mede dankzij de vele, gulle engelen in binnen- en buitenland.

Wilt u het werk van de kruisheren in Bandung steunen, dan mag u uw bijdrage overmaken op rek.nr. NL73 ABNA 0625 4828 91 t.n.v. Missieprocuur Kruisheren ovv. gift Bandung. De Missieprocuur van de Kruisheren is overigens een Anbi-instelling: u kunt uw gift dus van de belasting aftrekken.

Uitgelezen

door Huub Wagemans, o.s.c.

Het woord 'Van de redactie', dit keer van de hand van Harold van Lent aan het begin van het Bulletinnummer van juni (p. 88), was net wat ik in dit 'zomerreces' ook wilde: een goed boek lezen. Keuze te over. Afgelopen februari nam ik deel aan een boekenpresentatie, georganiseerd door het Davidsfonds, n.a.v. van het verschijnen van twee kanjers: 'Rwanda, mijn verhaal', door Johan Swinnen, Belgisch ambassadeur in Rwanda van 1990-1994. Net kunnen ont-

komen aan de genocide, denkt hij nu, bijna 25 jaar na de feiten, na hoe het hervormings- en vredesproces in Rwanda (zijdelings ook in Burundi) jammerlijk faalde. Henri Neel, tropisch landbouwingenieur afkomstig uit Maaseik, was lange jaren (1966-2000) in beide landen werkzaam als ontwikkelingshelfer. Hij publiceerde vorig jaar bij 'Vertelpunt Uitgevers' de andere kanjer: 'Mijn jonge jaren in Afrika'. In feite een nu en dan uiterst getailleerd verhaal

van zijn werk en leven in de tropen (1966-2000). Als bodemdeskundige (pedoloog) maar vooral later als afgevaardigde en vertegenwoordiger van veelal nationale ontwikkelingsprojecten een goede bekende en medewerker van Johan Swinnen. Het werd een uiterst boeiende avond.

Het boek van Henri Neel werd mijn eerste keuze. Henri is Maaseikenaar en oud-leerling van het college (1955-1961). Dus... Over de kruisheren spreekt hij op drie plaatsen. Ik noem ze even: 1. Het was zijn moeder die hem als kleine jongen presenteerde bij kruisheer Piet Vandesande om als privé-misdienaar hem ten dienste te zijn tijdens zijn vakantie bij zijn ouders thuis. Het is Piet die zijn moeder dan ook overhaalt om haar zoon, die in die dagen zijn lagere school beëindigt bij de fraters van Tilburg, te laten inschrijven als leerling bij de kruisheren. Geschiedenis wordt een van zijn lievelingsvakken. Dus heeft hij goede herinneringen aan de lessen van verteller 'Pater' Sangers, ook minder goede, bv. hoe hij hem als aankomende jongeling hardhandig bij de les en tot de orde riep (p. 1-2). 2. Het schooljaar 1979-1980 staat zijn zoon ingeschreven als intern op het college. Ofschoon graag op het college, zet deze na één jaar te Maaseik zijn studies verder aan de Belgische school te Kigali omdat het jonge gezin Neel daarnaartoe intussen zou verhuizen (p. 187). 3. Einde jaren '80 bezoekt Henri Neel een aantal medische, landbouw- en andere projecten in het oosten van Congo en komt zodoende in contact met de kruisheren van Musienene. Hij spreekt met name over kruisheer Piet Neven uit 'Kinrooi' (sic), met wie hij als 'streekgenoot' deugddoende gesprekken voert. Dit moet in feite Jan Bierens zijn. Jan is geboren te Kinrooi; Piet is afkomstig uit Riemst (Zuid-Limburg)! In een verhaal met

onnoemelijk veel namen van personen en plaatsen zij hem deze vergissing loyaal vergeven (p. 291-292). Dit rijk gedocumenteerd boek, resultaat van jarenlange (persoonlijke) ervaring, studie- en denkwerk verlerlei met veel mensen op veel plaatsen, biedt aan het eind een aantal pertinente vragen mét eerlijke antwoorden. In de loop van het hele verhaal blijft één zin, een voltreffer, nazinderen: "Het ontwikkelingsprobleem is niet op de eerste plaats een geldprobleem. Ontwikkeling vereist vooreerst bij de machthebbers een serieuze mentaliteitswijziging, het zich eigen maken van gedragspatronen die verder reiken dan het behoud van eigen lucratieve machtsposities zodat een omgeving ontstaat die de bevolking stimuleert en aanmoedigt haar lot in eigen handen te nemen. Ontwikkeling betekent zelf rijkdom produceren in plaats van rijkdom van elders te importeren. Ontwikkeling kan je niet geven en evenmin ontvangen. Ook in Europa is die niet uit de lucht komen vallen" (p. 310-311). Stof te over tot nadenken, ook voor ons kruisheren in Europa met de dagelijkse zorg voor de groeiende vitale provincie 'Martyrs de Bondo', provincie in wording?!

Een biografie over cfr. Jan Bierens

Andermaal verscheen van de hand van Roger Janssen in de reeks 'Limburgse monografieën', 28ste jaargang, n° 2 (111), het levensverhaal van een kruisheer. Dit keer dat van Jan Bierens, kruisheer, pedagoog, genealoog, heemkundige en schrijver (1930-2015). Deze monografie met een indrukwekkende lijst van gepubliceerde werken aan het eind, is vlot gepresenteerd en rijkelijk gedocumenteerd met citaten verlerlei. Goed gekozen foto's nemen je mee in dit boeiend levensverhaal van een veelzijdig kruisheer. Hierover getuigt confrater

Jan zelf, open en eerlijk: "Mijn denken en geloven is wezenlijk van kleur veranderd. Het grondigst nog wel toen ik in Mulo lessen gaf aan novicen en filosofiestudenten. Toen kwamen leven, gezond denken en studie voor mij weer bij elkaar" (p. 30). Op zijn eigen typisch karakteristieke wijze geeft hij daar blijk van aan het einde van zijn homilie bij gelegenheid van zijn vijftigjarig kloosterjubiläum in 1998. In een rijmelarijtje zegt Jan:

*"Vergeef, Heer, de sporen van de klompen
waarmee, helaas, ik door uw tuinen liep,
de stompen...
waarmee ik anderen soms bedacht.
Vergeef de keren dat ik nalatig,
met verstrooide kop,
mijn plicht vervulde of vergat.
Misschien maakt Gij het toch nog batig!
En dank, voor wat ik heb gedaan,
en voor mensen die van voor, opzij of achter
als steun dicht bij me bleven staan.
Tot slot, de grootste dank zij U gezongen
om het vernuft van uw erbarmen.
En loods tenslotte deze jongen
zacht aan, 't hoeft nu nog niet,
tot in uw Vaders' armen"* (p.30).

Maaseik cultureel

Net een jaar geleden, in het septembernummer van Bulletin 2016, p. 114, stelde ik u in kennis dat de stad Maaseik als eerste Vlaamse gemeente gerekend mag worden tot het Cittàslow netwerk. Zondag 27 augustus werd dit groots gevierd. Buur- en grensstad Echt-Susteren stuurde hiervoor een delegatie naar Maaseik. Het verbroederingsfeest, deze keer Cittàfesta genoemd, begon aan de Pater Sangersbrug ("Twee Limburgen, één volk") met een extra toast op deze speciale samenwerking door de autoriteiten van deze beide gemeenten aan de Maas. Allerlei festiviteiten vervolgden op de markt, onder meer het bakken van een

echte Maaseiker knapkoek (een traditie die bestaat sinds 1961) van 25 kilogram met een diameter van drie meter in een houtoven. Terwijl de koek in de oven gaarde onder het oog van de 'Meisterbekkers' Dirk, Luc en Marc bood de markt allerlei streekproducten om van te genieten. Ook reus Riddart en De Maaseiker Knapkoekers stelden 'acte de présence'. De nostalgische kermis met volksspelen bood heel wat vertier. Wie het geheel vanuit de lucht wilde overschouwen had al lang een ticket gekocht voor een luchtdoop per helikopter.

In het kader van de Open Monumentendag (09-10 september 2017) ontstond een initiatief 'Glaskunst langs de Maas' dat werd uitgewerkt door het Ecrevisse-comité van Obbicht, samen met geïnteresseerden uit beide Limburgen. Een restauratieproces om het cultureel erfgoed (onder andere glasramen) van Obbicht te bewaren werd de aanleiding om de glaskunst in een aantal kerken langs de Maas in beide Limburgen onder de aandacht te brengen. Zo werd een mooi fotoboek met korte toelichtingen gepubliceerd: Glaskunst langs de Maas, 'de verhalen achter de ramen', uitgegeven door de Stichting Pieter Ecrevisse, Obbicht (www.glaskunstlangsdemaas.com). Via een fietsroutekaart kunnen de tien gepresenteerde kerken bezocht worden. Onze kerk in de Bosstraat (n° 7) wordt in deze gids gepresenteerd met de specifieke dakruiter als 'eyeopener'. Erna krijgen vier glasramen de aandacht: die van de H. Odilia uit 1872, het glasraam dat de stad Maaseik in 1955 de kruisheren schonk, beide ramen in het koorgedeelte. In het schip van de kerk het glasraam van de H. Antonius, bij gelegenheid van het zilveren prioraat van prior Antonius Van den Heuvel (1890) en een glasraam van de H. Martinus, geschonken door de oud-studenten-

bond in datzelfde jaar (p. 44-49). Bijzonder jammer is evenwel dat de begeleidende tekst een aantal onnauwkeurigheden, zelfs onjuistheden over onze orde, de kerk en de

glasramen bevat: zo'n mooi boekwerk niet waardig. Een aanrader om bij een mogelijke tweede druk deze vervelende hobbels, zeker wat onze kerk betreft, weg te werken.

Driewerf voor Maria

door Tiago van Winden osc

Elk jaar opnieuw is de maand oktober rijk aan vruchten van Maria-devotie. Zo was het dus ook dit jaar, vooral omdat het 2017 is. Dan is het 300 jaar geleden dat arme vissers het beeldje van Maria in hun netten kregen. En het steeds terugkerende verhaal is dat het niet in één keer maar in twee keren boven kwam: eerst het lijfje en toen het hoofdje, die zich samenvoegden. Vanaf het begin waren er wonderbare tekenen dat er meer aan de hand was als een vrome opwelling: er was ook een wonderbare overvloed van visvangst. De drie vissers zijn bekende namen in de geschiedenis van het beeldje van Onze Lieve Vrouw Onbevlekt ontvangen Aparecida (= Verschenen). In het begin komt het beeldje op een ereplaats in het huis van een van die 3 vissers. Daarna wordt een kapel gebouwd; de volksdevotie blijft groeien. De bisschop raakt onder de indruk van de devotie van zovele mensen, in verschillende noden van hun bestaan: gezondheid, maar ook van de bevrijding van een slaaf; door de politie ontdekt, vluchtte hij in de Maria-kapel; het paard van de bereden politie kon niet verder, terwijl de handboeien van de slaaf uit elkaar vielen. De verering van Onze Lieve Vrouw Aparecida werd nationaal en zelfs internationaal. Toen de pas gekozen paus Johannes Paulus II in 1980 Brasil bezocht wijdde hij de basiliek in. Vandaag was er een ontzaglijke menigte bijeen gekomen, en kardinaal Ré uit Rome was de vertegenwoordiger van paus Franciscus. Elk jaar is 12 oktober een vrije dag

in heel Brasil. Tegelijk ook de "Dag van 't Kind"; een hele serie mooie liedjes wordt gezongen. Het beeldje van Nossa Senhora Aparecida is een zwarte Afrikaanse.

Nossa Senhora Aparecida

In de stad Belém – gelegen juist onder de evenaar aan het Amazonebekken – is de tweede Zondag van oktober de vaste datum voor "Nossa Senhora de Nazaré". Jong en oud, arm en rijk, iedereen voelt zich gemotiveerd om naar de basiliek van Onze Lieve Vrouw van Nazareth te pelgrimeren. De processie heeft een eigen naam "Círio de Nazaré". Allerlei menselijke noden worden megedragen: een klein huisje van hout, een lichaamsdeel als ex-voto uitgebeeld; heel erg in trek is de laatste tientallen jaren het dikke scheepstouw dat van de ene kant de menigte probeert te omvatten en van de andere kant de kar trekt waarop het prachtig versierde beeld van onze Lieve Vrouw staat. Terwijl in Aparecida het beeldje Afrikaanse trekken heeft, is Maria van Nazaréth een eenvoudige vrouw met haar Kindje op de arm. Ook hier is het geheel van de processie en de liedjes in

een blijde sfeer van zich beschermd weten door Maria. Dat wordt beleefd in elkaar uitnodigen op een middagmaal. De feestelijkheden duren twee weken; tot aan de "re-Círio" – te vergelijken met het afscheidsliedje van Onze Lieve Vrouw ter Linde in Uden (Noord-Brabant NL) "Adieu, adieu oh Uden,... die ons bewaren moet" tot het volgend jaar op de volgende Mariadagen.

Nossa Senhora de Nazaré

Op 12 december is er in Zuid-Amerika nog het feest van Onze Lieve Vrouw van

Guadalupe (México); daar is Maria een Indiaanse, gekleed als een zwangere vrouw; als teken een zwart strikje om haar middel. Zo zijn de drie beeltenissen van Aparecida, van Nazaré, en van Guadalupe een uitdrukking van volkse mariologie. Moge dezelfde Lieve Vrouwe ook onze medemenselijkheid elk jaar doen groeien.

Nossa Senhora de Guadalupe

Tot de volgende maand.

Nieuws van het provinciaal bestuur

door Harold van Lent

De raadsvergadering

De vergaderingen van de prior-provinciaal met zijn raadsleden werden gehouden in februari, april, juni en augustus.

In februari werd de raad op de hoogte gesteld van de vorderingen van de controlewerkzaamheden door de accountant ter goedkeuring van de jaarrekening over 2016. Alles verliep volgens planning en naar wens.

De provincie moet aan de slag met het generaal plan voor herstructurering. Dit plan werd aan alle leden bezorgd. Er is een begeleidingscommissie benoemd, bestaand uit Peter Snijkers, Roger Janssen, Mathieu Martens, Mbusa Machozi Olivier, Joe Op de Kamp en Pierre Vandormael. Deze commissie zal een werkplan opstellen en studiedagen organiseren. Een serieuze inzet van de basis is zeker nodig, omdat de

verplichte keuzes inzake een herstructurering het leven van eenieder grondig zullen beïnvloeden. Het generaal plan voor herstructurering is aan alle confraters van de provincie bezorgd, samen met de vraag om het persoonlijk te lezen en te bestuderen.

Verder werd de raad op de hoogte gesteld van lopende correspondenties met het generaal in zake de Modus Vivendi van de filius en inzake het generaal beleggingsonderzoek. Totdat overeenstemming bereikt is over een aanpak tot regularisatie, wordt de uitvoering van de Modus Vivendi opgeschort.

Enkele projectaanvragen vanuit de provincie werden goedgekeurd; de missie-procuur zal daarbij fondsen zal gaan werven en dan kunnen de confraters in Congo de geworven subsidie opvragen en de uitvoering ter hand nemen.

De prior-provinciaal en zijn raad verdiepten zich in de bestuurssamenstelling, ontwikkelingen en verslaglegging van Stichting St Aegten en van Kruisherenskapel Uden.

Verder werd de voortgang van de implementatie van de besluiten van het generaal kapittel van 2015 doorgenomen.

De vergadering van april had als hoofdonderwerp de jaarrekening van de provincie.

Samen met het economaat en de accountant besprak het provinciaal bestuur de jaarrekening van de provincie, en stelde deze daarna definitief vast. Tevens werden de speciale bestemmingsreserves voor levensonderhoud, onderhoud en cultuur, projecten en taxa, en de algemene reserve bijgewerkt aan de hand van een jaarlijks geactualiseerde berekening van de noden tot 2050.

De rapportage van de jaarcijfers aan het generaal werd ook besproken. Er werden reacties geformuleerd voor de aanbevelingen bij de jaarcijfers van vorig jaar en antwoorden voor de toelichtingsvragen van dit jaar. Daarna werd het geheel vastgesteld voor inzending.

Het provinciaal bestuur bestudeerde de jaarrekening van de missieprocurer en keurde deze goed. Met ingang van het nieuwe boekjaar wordt de interne werkwijze tussen de verschillende administratieve onderdelen van de missieprocurer vereenvoudigd. De werkwijze naar buiten toe blijft ongewijzigd.

Het provinciaal bestuur is in afwachting van het accountantsrapport uit de provincie en de verwerking daarvan door het lokale bestuur. Daarna volgt bespreking.

De missieprocurer werkt aan verbetering van rapportages over de uitvoering van projecten in Congo. Hiermee kunnen we

beter tegemoet te komen aan de vragen van subsidieverstrekkers.

Confrater Roger Janssen schreef een boek over de normatieve structuren bij de kruisherer doorheen de geschiedenis. In het kader van de herstructurering is het boek als studiemateriaal aan iedere confrater bezorgd, gevolgd door een brief over de persoonlijke bezinning daarop met gezamenlijke studiedagen in het najaar.

De volledige vernieuwing van de kruishererconstituties in 1967 ontvangt een 50-jarige herdenking binnen de Orde. In de Europese provincie worden enkele artikels over de betekenis van deze constituties uitgebracht en een jubileumpublicatie van de constituties wordt voorbereid.

De uitvoering van de *Modus Vivendi* van de filius provincialis is terug opgepakt met een brief aan alle filii. Daarin is uitgelegd hoe de magister-generaal vasthoudt aan zijn fundamentele bezwaren, maar na ernstig overleg een periode wil bieden waarin aan verdergaande regularisatie gewerkt moet worden. Op 2 oktober zal de eerste filiusdag gehouden worden, en daar zal nogmaals over de perspectieven gesproken worden. De status van de provincie is wezenlijk voor deze periode van regularisatie. Een zichtbare betrokkenheid van iedere filius bij het leven van medebroeders en dat van de provincie is essentieel.

Met het vertrek van Frank Boomers als provinciaal econoom is niet alleen een vervanging maar ook een reorganisatie gemeind. Verschillende taken worden anders opgepakt. Tevens zal het economaat van de Kruisherer vzw in België vernieuwd worden ter vergroting van de efficiëntie en effectiviteit. De veranderingen zijn ook met de oversten in vergadering doorgesproken.

De prior-provinciaal en zijn raad bespraken de opstelling van het jaarlijkse

rapport aan het generaalat over het spiritueel welzijn van de provincie aan de hand van het ontvangen model. Vanuit de gemeenschappen moeten ook diverse vragen beantwoord worden. De prior-provinciaal stuurt het rapport zodra het compleet is.

Na evaluatie werd besloten om voor de toekomst van de missieprocurer een verlenging van de inzet van de huidige missieprocuratoren te overwegen.

In juni hielden prior-provinciaal en zijn raad een uitgebreide vergadering samen met de prior-pro-provinciaal en de magister-generaal over de toestand van de provincie en ter voorbereiding van het prior-provinciaal kapittel in september 2017.

Het ontwikkelingsplan voor de provincie op de lange termijn en de uitwerking daarvan in het groeiplan werden grondig besproken. Evaluatie van de werkwijze, bereikte resultaten en prioriteiten voor de komende jaren werden doorgenomen, met als kernthema's de initiële vorming, de voortgezette vorming, de voorgenomen nieuwe stichting, het financieel beheer, de ontwikkeling van priorijen, de kruisheridentiteit, coaching van het groeiproces, opzetten van apostolaatsprojecten.

Verder werden agenda en documenten van het prior-provinciaal kapittel (in september 2017) in detail besproken en van adviezen voorzien. Het kapittel is essentieel voor de ontwikkeling op weg naar een vorm van autonomie in de komende jaren.

De Europese provincie en de magister-generaal hielden deze gezamenlijke vergadering om de verwachtingen en opdrachten aan de provincie te coördineren. Het is immers onwenselijk wanneer verwachtingen en plannen door gebrek aan afstemming de effectieve ontwikkeling in de provincie frustreren.

In de marge van de vergadering werd ook nog overleg gevoerd over enkele benoemingen en de studievoortgang van confraters in opleiding in de provincie.

De raadsvergadering kwam in augustus opnieuw bijeen.

De vergadering besprak de halfjaarcijfers van de provincie en evalueerde het eerste halfjaar in de vernieuwde werkwijze van het economaat in België. De uitgaven lopen volgens de begroting. De werkwijze vraagt nog wat aanpassing en gewenning. De werkzaamheden van het boekhoudkantoor verlopen goed en efficiënt.

De accountant ontving de formele opdracht voor de controle over het jaar 2017.

De jaarrekening van SSA werd goedgekeurd. Enkele voordrachten van bestuurders volgen.

Opnieuw kon een serie projectaanvragen uit de provincie met positief advies door de missieprocurer bestuurlijk goedgekeurd worden voor subsidieverwerving.

Uit de provincie werden vijf dossiers met aanvragen voor 3 priesterwijdingen, 9 diakenwijdingen en 7 aanvragen voor eeuwige professie ontvangen. Deze zijn bestudeerd en besproken voordat deze bij de magister-generaal ingediend worden voor zijn eindbesluit. Het bestuur signaleerde het risico dat deze besluitvorming steeds formalistischer wordt door afstand ten opzichte van de opleiding in de provincie.

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur overlegt zeer geregeld, zowel formeel als informeel.

In het dagelijks bestuur wordt de voorbereiding verzorgd van de raadsvergaderingen, het economisch overleg, de filiusdagen, de begrotingsronde, etc.

Het dagelijks bestuur overlegde meermalen met de financieel adviseurs over de

gebruikelijke rapportages, en ook over de antwoorden die van het bestuur gevraagd werden voor het generaal beleggingsonderzoek.

Het dagelijks bestuur werkte aan de opvolging van de provinciaal econoom, de overdracht van taken en de contacten met het externe boekhoudkantoor. De financiële administratie wordt met behoud van kwaliteit vereenvoudigd, passend bij een kleiner wordende organisatie. Met enige regelmaat zal het dagelijks bestuur ook een werkoverleg met het econoomaat houden.

Diverse hulpvragen van individuele confraters werden afgewogen, vergeleken en opgevolgd. Passende oplossingen werden

uitgewerkt en aangeboden. Persoonlijke financiële rapportages werden ontvangen en besproken. Een punt van speciale aandacht is de bovengrens die door het provinciaal kapittel werd bepaald voor spaartegoeden op eigen rekeningen.

Voor de missieprocuratoren is na overleg met henzelf en hun oversten een verlening van de verblijfsvergunning aangevraagd.

Tijdens bezoeken aan het generalaat werd overlegd met de magister-generaal over zijn aanmerkingen inzake de provincie, de opleiding van kandidaten uit de provincie en de *modus vivendi* van de filius.

Uit het fotoarchief van de Europese provincie (32)

door Roger Janssen o.s.c.

De zilveren palm van de Leopoldsorde voor kruisheer Emiel Peeters

Advocaat Fernand Hermans, beschermheer van de Diestse vereniging voor gehoorgestoorden *De Vrienden van Broeder Valerius*, overhandigde op zaterdag 15 juni 1974 de zilveren palm van de Leopoldsorde aan kruisheer Emiel Peeters (1907–1994), die al dertig jaar proost was van deze vereniging en daarom gevierd werd. Op de foto

herkent men van links naar rechts mevrouw Cluckers, de heer Gilbert Cluckers (burgemeester van Diest van 1964 tot 1976), Fernand Hermans, Emiel Peeters en Mathieu Martens (nationaal voorzitter van Navekados, de nationale vereniging van katholieke doofstommen). De feestelijke uitreiking vond plaats in de refter van de externen in het In-

stituut van de Voorzienigheid (Demerstraat 12 in Diest).

Broeder Valerius was Broeder van Liefde en dovenleraar in het doveninstituut van Woluwe. Samen met Karel Snauwaert, de voorzitter van de dovenvereniging van Kortrijk, richtte hij in 1936 *Navekados* op, de nationale vereniging voor katholieke doofstommen. Andere stichtende leden waren E.H. Gilbert Vander Stichele, directeur van het doven- en blindeninstituut van Spermalie (in Brugge) en Frater Valerius, directeur van het doveninstituut van Maaseik. Broeder Valerius schreef in 1937 een lijvig document in verband met het dovenonderwijs. Het droeg als titel: *verslag over de voorstellen strekkende ter verbetering der onderwijs-toestanden in het doofstommenonderwijs*. In 1939 waren al twintig verenigingen aangesloten bij *Navekados*. Broeder Valerius overleed op 18 augustus 1940. Wegens de oorlogsomstandigheden werd het bestuur voorlopig overgenomen door de ondervoorzitter, Jan Wouters, en de twee secretarissen: Karel Snauwaert en broeder Cornelius. Op 28 november 1943 had de verkiezing van een nieuwe voorzitter plaats en werd Karel Snauwaert gekozen. Broeder Cornelius werd eerste secretaris en broeder Swithinus hulpsecretaris. Frater Valerius van de Fraters van Maaseik was vanaf de stichting van *Navekados* schatbewaarder. Hij overleed op 27 december 1943. Zijn vervanger werd Frater Marcel. Op 29 oktober

1947 overleed broeder Cornelius. Broeder Majorinus, Broeder van Liefde, die werkzaam was in het doveninstituut van Woluwe werd als opvolger van broeder Cornelius benoemd. Hij overleed op 8 juni 1973. Op de algemene vergadering van 30 oktober 1973 werd Mathieu Martens verkozen tot voorzitter van *Navekados*. Broeder Maurice Buyens werd algemeen secretaris. Op 3 april 1974 overleed Karel Snauwaert.

Kruisheer Emiel Peeters was in Diest van 31 augustus 1939 tot 1956 socius van de novicemeester, magister spiritualis van de fraters en lector in de theologie. In 1941 werd hij bestuurder van de Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw van het H. Hart. Jarenlang was hij biechtvader in de Sint-Barbarakerk en vanaf 1968 in verschillende vrouwenkloosters. In het begin van de jaren vijftig was hij in Diest godsdienstleraar aan de rijksmiddelbare school voor meisjes en aan het vrij technisch instituut voor jongens. Jarenlang was hij de toegewijde proost van de vereniging voor gehoorgestoorden van de regio Diest. Zolang hij kon bleef hij de maandelijkse vergaderingen van de *Vrienden van Broeder Valerius* bijwonen. De jaarlijkse bedevaart naar Scherpenheuvel van de gehoorgestoorden op Hemelvaartsdag was voor hem een hoogfeest.

Colofon

Bulletin van de Europese provincie van de Kruisheren (OSC).

Redactie-adres: Kloosterlaan 26, 5435 XD Sint Agatha, Nederland.

Bulletin is een informatie- en opinieblad; iedere auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikel.

Verschijnt 10 maal per jaar (niet in juli en augustus); Sluitingsdatum kopij: de 15^e van de maand.

Redactie: Willy De Bolle, Harold van Lent. E-mail: bulletin@kruisheren.eu Website: www.kruisheren.eu

